

POSUDEK ŠKOLITELE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jezdinská, Renata: *Kultura těla baletek: Krása a dril na špičkách*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPa, Pardubice 2021, 66 stran + 33 min. etnografický film.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Milan Durňak, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá fenoménem těla v baletním tanci, jeho formováním, transformováním a deformací.

Autorka si ve své práci klade za cíl popsat a analyzovat sociální a kulturní projevy a proměny tělesnosti v tanci především baletu, kterého moderní formě se v dětství a období dospívání věnovala. Práce Renaty Jezdinské osciluje na pomyslném teoretickém pomezí tří disciplín. Zohledňuje antropologii tance (Kaeppler, Farnell) a sportu (Wacquant) a zároveň zdůrazňuje genderovou perspektivu. V jedné z kapitol se věnuje rovněž historickému vývoji reprezentace těla v tradičním baletu zejména ve Francii, Rusku a Itálii. Zde je nutné podotknout, že tematický záběr, který zde autorka otevírá je poměrně rozsáhlý a působí nadbytečným dojmem, zejména když zohledníme karnální metodu L. Wacquanta, které se autorka věnuje a naplno jí ve svém výzkumu využívá. Podtrhává tím jedinečnost bezprostředního prožívání v prostoru a čase. V práci potom nezbyvá místo věnovat se důkladně všem tématům a řada z nich, které se v historickém exkurzu vynořují, zůstávají jen v podobě korelace mezi minulostí a současností. Důležitým aspektem v teoretickém základu práce je rovněž pojednání o vnímání těla v tanci jako nositele kapitálů, kde autorka vychází z práce P. Bourdieuho.

Klíčovým prostředkem poznání je v DP především autoetnografická metoda, kdy autorka reflektuje svou vlastní dlouholetou zkušenost s tancem. Zde naráží na několik významných fyzických i psychických skutečností, s kterými jsou nuceni se tanečníci vypořádat. Z genderového hlediska je zde zdůrazňována především ženská perspektiva v tradičním i moderním baletu. Mužská rovina zůstává poněkud opomíjená, byť logickým argumentem pro tuto volbu je výběr informátorů, které jsou výhradně ženy a dívky. Vedle samotné autorky bylo do výzkumu zapojených dalších 6 informátorek.

Zde je důležité vyzdvihnout otevřenost, citlivost a přístup k intimitě tématu, se kterou se eticky musela ve své práci Renata Jezdinská vypořádat. Na jedné straně dokořán otevřela dveře své vlastní zkušenosti na straně druhé vedla hloubkové rozhovory s dalšími tanečnicemi. Zejména v osobní rovině si myslím, že to nebylo pro autorku jednoduché, čehož si velice cením.

Bohužel se autorce nepodařilo tuto rovinu přenést i do filmového pojednání o dalších osobních tanečních biografích. Pro citlivost tématu účast ve filmu odmítla většina z akterek.

Etnografický film, který trvá něco málo přes půl hodinu, vnáší do práce dynamickou a kreativní perspektivu. Autorka zde pracuje s neobvyklým řešením série vertikálních záběrů, které odráží současnou digitální vizuální kulturu *self-portraits/vlogů*, zrcadlí estetiku krátkých virálních videí. Film je primárně autoetnografií autorky s využitím karnální metody, která odhaluje tréninkový aparát práce těla a s tělem. Do filmu vstupuje v jeho druhé třetině ještě jedná z akterek, u které bohužel nedochází k tak důrazné dramaturgické práci, jako tomu bylo v zbylých místech a částečně se tím rozkládá vnitřní struktura filmu.

Diplomová práce Renaty Jezdinské je i přes výtky, které zde vznáším, příkladem poměrně kvalitně napsané a autorsky zfilmované hybridní práce, ve které jsou důležité obě součásti jak textová, tak audiovizuální. Teprve svým vzájemným prolínáním působí kompaktním dojmem a poskytují celistvou představu ke zpracovávanému tématu.

Pro obhajobu práce doporučuji autorce rozvést diskusi nad tím, do jaké míry se posunulo vnímání zdravotního hlediska v tanci a rizik s ním spojených v současných baletních studiích.

Předkládaná práce splňuje standardy kladené na diplomovou práci v oboru sociální a kulturní antropologie a navrhuji ji k obhajobě s hodnocením A.

Dne 14. 01. 2022

Mgr. Milan Durňak, Ph.D